

rusalem omnibus connumeratis fidelibus ab inicio vsq; ad finem. adiunctis etiam legionibus et exercitibus angelorum ut fiat illa vna ciuitas sub vno rege et vna quedam puincia sub vno imperatore felix. in perpetua pace et salute laudans deum sine fine. hxc aug. Filius

Habita iam in formatione de fide nunc de secundavirtute theologice cupio a te o pater edoceri.

Capitulum II **P**ater **D**

Sperare debes quod

spes est virtus que spiritualia et eterna bona sperantur et cum fiducia expectantur. Est enim spes certa expectatio future beatitudinis pueniens ex gratia dei precedentibus meritis. Et quoniam vis opera nostra non sunt meritoria nisi ex dei gratia. sine meritis tamen aliquid sperare non est spes sic ait gregorius. sed presumptio. **U**n spes est audacia mentis de largitate dei precepta habendi vitam eternam per bona merita. **U**bi notandum quod hi qui habent bonam conscientiam per spem deum expectant qui vero habent conscientiam lesam timent coram domino presentari. **D**e quibus Rich. de sanc. victore ait. **Q**ui in deum sperat deum per spem expectat. qui enim misericordie sperat. minime expectat sed per miseram conscientiam diuinam fugit presentiam nec deo querit presentari deum ab eo timet condemnari hxc Richar. **U**n sancti viri quanto duriora per christo patiuntur et maiores labores agendo bona opera per domino sustinent tanto certius eterna premia sperant. **U**n beatus gregorius. **B**eatorum mens quo duriora per veritate tolerat. eo certius premii sperat. nam tanto spes in deum solidior surgit. quanto per illo quisque grauiora protulerit. **U**n sancti viri quot labores nunc veritati commendantes exhibent. tot iam remune

rationis sue pignora intra cubiculum clausa tenent. hxc gre. **C**onsiderandus vero est quod sunt nonnulli qui post peccata perpetrata ad penitentiam peruersi nimis indiscretum timorem ac merum per suis factoribus habent. et quauis illa sepius sint confessi et in statu penitentie ac in profectu virtutum existant tamen illa nimis trepidant. **S**ed tales debent interdum reflectere cor suum ab anxia recordatione viarum suarum malarum et dirigere illud in terna plamiora miseracione dei. ne forte per tristitia induentur et desperatione plus pereant. nam iustus non perit sed tantum in principio accusator est sui. et extrema sermonis sui in dei laudibus persequuntur confirmare. **I**sta per memorat bea. ber. super cant. sermone. xi. sic dicens. **S**ua deo vobis amicis meis reflectere interdum pedem a molestia et anxia recordatione viarum vstrarum et vadere in itinera plamiora senioris memorie beneficio: **D**eus qui in nobis perfundemini. ipsius intuitu respiretis volueros expediri illud. quod sanctus per pheta per sulis dicens. **D**electate in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. **E**st quidem necessarius dolor per peccatis sed si non sit perinuis sane interpoletur leticiose recordatione diuine benignitatis. ne forte per tristitia induetur cor. et desperatione plus pereat. misceam per absinthio mel. ut salubris amaritudo salutem tunc dare possit. per mixta temperata dulcore bibi poterit. **A**udi denique deum quomodo ipsius contriti cordis amaritudinem temperat quomodo a desperationis baratro per fillaminem reuocat. quomodo blate et fidelis per missionis melle merentem consolatur. et erigit diffidentem. **A**it per phetam. **E**go infrenabo os tuum laudem meo. ne intereris. hxc est ne intuitu facinorum tuorum nimiam incurras tristitiam. atque instat effreni equi desper

tatus in preceptis tuis et per eas freno
 te inquit inhibeo. indulgentie mee et
 meis laudibus erigam. respirabisque in
 bonis meis. qui de tuis confundebaris
 malis. dum me sane benigniore quam te cul
 pabilior inueniris. hoc freno si infre
 natus fuisset Chayn. nequam desperan
 do dixisset maior est iniquitas mea quam
 ut veniam merear. absit absit maior est pi
 etas eius quam quevis iniquitas ideo in
 sus non continue sed tantum in principio
 sermonis accusator est sui. Porro autem
 in dei laudes extrema sermone claudere
 resuevit. videre tenet hoc ordine in
 sum precedentem. Cogitavi autem vias me
 as et uerti pedes meos in testimonia
 tua. ut qui uicis stridoris et infelicitates
 in peccatis uicis pressus fuerat. in uia tes
 timoniorum dei delectaret. sicut in omni
 bus diuicis. Et uisigitur exemplo in
 sti de uobis in humilitate sentire et de
 mino in bonitate. **Et** **Et**
 quis necesse sit peccatoribus ad deum
 uertis de perpetratis malis se penitere
 et illa phorescere. non tamen necesse semper
 illa deslere et trepidare sed post dignam
 satisfactionem et uite emendationem ad spem
 uenie animam reformare. **De hoc rich.**
 in libro de exterminatione mali sic dicit
Semper quidem necesse est de perpetratis
 malis penitere odio et detestatione
 persequi et phorescere. non tamen illa semper
 deslere et trepidare sed post dignam sa
 tisfactionem et concupiscentiam edomitam pro
 latorem recipere et ad spem uenie et securi
 tate quietis animam reformare. **Et rich.**
Ubi tamen diligenter aduertendum est quod
 quis penitens non debeat semper deslere
 et trepidare excessus preteritos sed ad
 spem uenie animam reformare. **Salubre**
 tamen est ut unusquisque suam conscientiam discuti
 arum digne pro suis facinoribus peni
 terit sollicite penset. nam quanto quis
 in plura et maiora crimina prolapsus

est. tanto maiorem medicinam pro peniten
 tiam et bona opera suis uulneribus ad
 bibere studeat. si plenam diligentiam suo
 rum delictorum a domino consequi desiderat
De hoc bea. gre. sup illo uerbo facite di
 gnos fructus penitentie sic dicit. **Tanto**
 debet quisque a se licita abscindere quan
 to se quis meminit et illicita perpetrasse
 neque par fructus boni operis esse debet
 eius qui minus et qui amplius deli
 quit. pro hoc ergo quod dicitur facite fructus dig
 nos. penitentie uniuscuiusque prouentur
 tali prudentia. ut tanto maiora querat
 bonorum operum lucra pro penitentie. quam
 to grauiora sibi intulit damna per cul
 pam. **Et gre.** **Quamuis** enim per
 professionem et penitentiam deleatur pecca
 tum quantum ad culpam. non tamen semper quan
 tum ad penam. et ideo necesse est ut hi qui
 in multa peccata mortalia et crimina
 enormia inciderint habundantiores
 penitentie pro punctonum cordis seu la
 crime effusione ac etiam bonorum operum
 executionem proficere studeant. sic tamen ut
 pro spem firmam et fiduciam de sua eterna
 salute apud dominum habeant. **Tam dicit**
dama scenus. Plus diligo securam et
 absque timore in dei pietate confidentiam
 quam pestilentem desperatorem desidiam **Di**
cit etiam bea. Aug. Nemo bene faciens
 de di bonitate misericordiam despe
 ret. si enim peccatoribus deus peccat. quan
 to magis ipsis iustis clementer et mise
 ricorditer descendet. **Et ille.** **Et licet**
 omnibus ad deum pro penitentie uertis et
 in statu uirtutum proficientibus sit habenda
 spes firma ac fiducia in domino. tamen etiam
 salubre est ut circa ipsam confidentiam timor
 habeatur. ut pro eum uirtutes in suo
 vigore conseruentur. **De hoc beatus gre**
gorius in libro moralium sic dicit. **Quam**
 uis securitati timor semper longevitea
 tur abesse nobis tamen nihil est securius.
 quam sub spe semper timere. ne incauta
 .ij.

mens desperando se in vicis deiciat nec extollendo de donis ruat. Anselmus Boni enim ac pii iudicis oculus quanto sub spe humilius trepidat. tanto robustius stat in illo. Unde in spe non solum debet esse securitas sed etiam timor in conversatione. ut et illa certantes foueat et iste torpentes pungat. unde recte propheta dicit. Qui timet dominum sperant in domino. ac si aperte diceret de spe in casum presumit. qui timere deum in suis operibus renuit. de hoc etiam glossa super illo verbo. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. sic dicitur. miscenda sunt spes et timor ut sub spe timeamus et sub timore letemur. qui enim sperat et non timet negligens est. qui autem timet et non sperat depressus est. Unde bene placitum est domino super timentes eum in eis qui sperant super misericordia eius. Nam timor non valet sine spe venie. ergo qui timet deum speret et ab ipso et ad ipsum fugiat ab irato ad placatum. placabis autem eius si speres in misericordia eius atque de cetero ita peccare caueas. ut de preteritis depreceris ut dimittant tibi. hec glossa. Unde sancti viri quibus diu in hac vita sunt securitatis sibi confidentiam non promittunt. sed sic sub spe recti sunt ut tamen se sint de temptatione suspecti. nam occulti hostis semper insidias metuunt et etiam temptatione cessante futuras tamen impugnationes quas sibi suspicantur euenire perterritescunt. De quibus beatus Gregorius .xx. morum. sic ait. Electi quique quam diu in hac vita sunt. securitatis sibi confidentiam non promittunt. horis enim omnibus contra temptationes suspecti occulti hostis insidias metuunt. qui etiam temptatione cessante vel sola grauiter suspicione turbantur. nam sepe multis graue periculum incauta securitas infigit ut callidi hostis insidias non temptati sed iam prosirari cognoscere. vigilandum quippe

semper est ut prius sollicita non relaxetur intentio. ne supna et laboriosa deserens in cogitationibus fluxis quasi in quibusdam mollibus stramentis iacens venienti corruptori dyabolo mens resoluta se prostituat. Semper vero est ad certamen aduersarii erigendus animus. semper contra occultas insidias cautela prouidenda. hinc etiam propheta Abacuch ait. Super custodiam meam stabo hinc rursus scriptum est. Statue tibi speculum pone tibi amaritudines qui euangelistas syon. Hinc per salomonem dicitur. Beatus homo qui semper est paratus. qui autem mentis est dure corruptus et in malum. Hinc iterum dromisculus. Mensis super femur suum propter timores nocturnos. nocturni quippe timores sunt insidie temptationis occulte. Mensis autem super femur est custodia vigilans carnis illecebras preuens. ne ergo nocturnus timor id est occulta et repentina temptatio subrepat semper necesse est ut femur nostrum suppositus ensis custodie premat. Sancti etiam viri sic de se certi sunt ut tamen semper suspecti sint de temptatione. quibus dicitur. Seruite domino in timore et exaltate eum cum timore ut et de spe exultatio et de suspicionem nascatur tremor. quorum vice iterum per dicitur. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. Et notandum quod non ait letetur ut securus sit. sed letetur ut timeat. non. tu. et. meminerunt namque quibus eorum actio speraretur quia adhuc in hac vita sunt. De qua peunde iob dicitur. Temptatio est vita hominis super terram meminerunt rursusque scriptum est. quia corruptus quod corruptitur aggravat animam et deprimat terrena in habitatio sensum multa cogitantem meminerunt et metuunt certitudinem sibi in se promittere non presumunt sed positi iter gaudium spei et temptationis metu suspecti et timet

confortantur et turbant certionant et suspecti sunt. Bene igitur iob ex pso-
na cristi dicit si bene ridebam ad eos
non credebant quod redemptori nostro
quasi accidenti non credimus dum mis-
eriam commiserantibus et gratias fa-
uoris eius accipimus et tamen adhuc sub-
eius iudicio de nostra infirmitate titu-
bamur. hxc gre. **P** Et quamuis
corda bonorum stant turbata propter iudi-
cium. tamen in ipso timore positi reuocant a-
nimu ad dona que a domino preperunt et
per hunc in spe solidantur. Quod idez bea-
tus gre. xvi. mora. restatur sic dicens
Non secuta sed turbata sunt corda bo-
norum. quod dum futuri examinis pondus con-
siderant. quietem hic habere non appet-
tunt tamen inter ipsa timoris supplitia ut
seipos solatione refoueat inter hoc
quod metuunt sepe animu reuocant. et
reducunt ad dona que recepunt vel pre-
ceperunt. ut spes subleuet que mens
premit. hxc Grego. Sed considerandu
quod sunt nonnulli qui totis viribus labo-
rantur in districto iudicio liberi inue-
ni possint. existimant enim seruire esse
dominica prenciam formidare et idcirco
co talia agunt carne suam per abstinens
ciaz castigando et alia opera virtuosa
exercendo per que patris respectu non
metuant sed potius diligendo et spera-
do filios sumi genitoris se esse possidant
De quo beatus gre. xxxi. mora. expo-
nens illud. Gloria narium eius terror.
sic ait pro eo quod non visa res odore des-
cenditur non immerito narium noie
spei nostre cogitantes exprimunt. quod
bus venturus iudicium quod et si oculis
adhuc non cernimus iam tamen sperando
preuidemus. Omnis autem qui viuere
bene incipit audiens quod per extremu ius-
dicium iusti ad regnu vocentur hylas
reficit. Sed quod adhuc quedam mala re-
liquis sibi inesse considerat. hxc ipm

iudiciu de quo exultare inchoat appro-
pinquare formidat. vitam sua quippe
bonis malis que pmixta respicit et cogi-
tantes suas aliquo modo spe et timore co-
fundit. nam cum audit que sint regni gau-
dia. mox mentem leticia subleuat et rur-
sum cum respicit que sint gehenne tormen-
ta. mox mentem formido perturbat. Bene
ergo gloria narium eius terror dicitur quod in-
spem et metum posuit dum futurum iudici-
um mente respicit. hxc ipm timet. vnde
gloria. ipsa enim sua gloria terror est quod
inchoatis iam bonis spe de iudicio les-
tus est. et necdum finis malis omnibus
perfectus securus non est. Sed inter huc
solicite ad mentem reuertitur et precellas
tante formidinis reuens sequitur in soli-
us pacis tranquillitate disponens to-
ris viribus a districto iudicio inueni-
ri liber conatur. seruire quippe estimat
dominica prenciam formidare ac ne con-
spectum patris mereat illa agit per quam se
filium recognoscat. discit ergo iudicem
tota expectatione diligere. atque ut ira
dixerit timendo reuertitur timere omnes
autem cordis formidinem per carnali affec-
tione considerat. et idcirco ante omnia car-
ne forti edomatione castigat. quo enim
plus caro premit. eo de celesti spe ani-
mus securius letatur. tantoque mens
melius ad superna appetenda propinquit
quanto ab illicitis arcus corpus edo-
metur. hxc Gregorius. **F**ilius

Formari satis desidero per que
signa aut testimonia homo intelli-
gere possit se esse de predestinatis ac re-
missionem peccatorum a domino esse persecutum.

Capitulum III Pater

Scire debes quod
fidelibus data sunt quedam sig-
na et iudicia manifesta salutis. ut idu-
bitanter sit ille de numero electorum. in
quo ea signa permanserint. Sunt autem
L. iij.